

Міністерство освіти та науки України
Луцький національний технічний університет

ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Луцького національного технічного
університету

ОСНОВИ КОМПОЗИЦІЇ

Методичні вказівки до практичних занять
для здобувачів ОКР «кваліфікований робітник»
професії 7331 Флорист
денної форми навчання

Луцьк 2022

УДК 7.03 (07)

О - 74

Рекомендовано до видання навчально-методичною радою ТФК ЛНТУ, протокол № ___ від «___» _____ 2022 року.

Голова навчально-методичної ради ТФК ЛНТУ
_____ І.І. Андрощук

Розглянуто і схвалено на засіданні випускової циклової комісії «Технології швейного виробництва» та «Дизайн» ТФК ЛНТУ, протокол № ___ від «___» _____ 2022 року.
Голова ВЦК _____ О.Л. Даценко

Укладач: _____ Г.П. Іванченко, викладач Технічного фахового коледжу ЛНТУ.

Рецензент: _____ Р.В. Чугай, старший викладач, кафедри архітектури та дизайну ЛНТУ

Відповідальний за випуск: _____ О.Л. Даценко, голова випускаючої циклової комісії «Технології швейного виробництва» та «Дизайн» Технічного фахового коледжу ЛНТУ

Основи композиції : методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ОКР «кваліфікований робітник» професії 7331 Флорист денної форми навчання / уклад. Г.П. Іванченко. – Луцьк : ТФК ЛНТУ, 2022. – 18 с.

Методичне видання до практичних занять з предмета «Основи композиції»: вміщує виклад навчального матеріалу, тему, мету та завдання для практичної роботи та список джерел. Призначене для здобувачів ОКР «кваліфікований робітник» професії Флорист.

© Г. П. Іванченко, 2022

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1.Основи композиції у флористиці	5
Практична робота 1 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування. бутоньєрки.....	5
Практична робота 2 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування вінка.....	10
Практична робота 3 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування гірлянди.....	12
Практична робота 4 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування букету.....	14
Список джерел	16

Вступ

Методичні вказівки до практичних занять розроблені для здобувачів ОКР «кваліфікований робітник» професії 7331 Флорист з предмета «Основи композиції». Вони передбачені для виконання практичних робіт відповідно до робочого навчального плану.

Мета і завдання методичних вказівок

Мета вивчення виду навчання освітнього компоненту/ предмета з первинної професійно-теоретичної підготовки, що відноситься до плану освітнього процесу для здобувачів денної форми навчання.

Завдання та заплановані естетичні вимоги з навчального предмету «Основи композиції» визначаються – практичною роботою.

Через виконання навчальних завдань, у створенні флористичних робіт, різновидів флористичних композицій: ескізів у кольорі.

У методичних вказівках описані основні прийоми, матеріали та засоби створення композиції, поняття єдності; зразки композиції; зображення та замальовки ескізів з природних мотивів та форм рослинного світу, для візуальної передачі графічних та кольорових мотивів, рослинних форм для флористичного оформлення приміщень.

Ілюстративний матеріал наочно відображає приклади виконання практичних робіт.

Тема 1. Основи композиції у флористиці

Практична робота 1 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування бутоньєрки.

Мета: навчити здобувачів малювати практичну роботу кольоровою графікою.

Завдання практичної роботи: технічно, грамотно, виконати завдання (різновиди флористичних композицій) ескіз бутоньєрки.

Поетапно розробити приклад ескізу рисунку та намалювати (графічно та кольором) маленький букетик з різних рослин.

Хід виконання роботи:

- збір прикладів та матеріалів для малювання;
- замальовки ескізів з вибраних прототипів;
- композиція та конструктивна побудова аналогів;
- графічне виконання об'єму та пропорцій;
- кольорова графіка поетапних комбінацій: геометрія, світлотінь різної форми.

Розмальована композиція зібраних рослин у єдину групу з квітів маленького розміру.

Матеріали та інструменти: папір формату А – 4, графічні олівці, кольорові олівці, гелеві ручки, ластик, лезо для точіння олівців (дивись рисунки до практичної роботи).

Методичні рекомендації до завдання

Слово «бутоньєрка» походить (від фр. Boutonnière), що означає «квітка в петлиці». Її прообразом вважається маленька скляна пляшечка (пробілочка) із однією квіткою або мініатюрною квітковою композицією.

На сьогоднішній день бутоньєрка є аксесуаром для чоловічого костюма і являє собою один або кілька квіток (бутонів) в петлиці, що виглядає стильно. Якщо спочатку бутоньєрка була однією-єдиною квіткою, то сьогодні ми асоціюємо її не менше, ніж з елегантною квітковою композицією, доповненою гілочками, стрічками, а іноді і зовсім ягодами і фруктами.

Багато хто помилково вважає бутоньєрку атрибутом нареченого і тільки. Але квіткова композиція може прикрашати не тільки петлицю нареченого. Досить часто весільні бутоньєрки

прикрашають вбрання свідків. Іноді мініатюрний букет присутній на сукні нареченої.

Крім того, бутоньєрки будуть доречними і на костюмах гостей. Так би мовити, розпізнавальний знак, наприклад, родичів нареченої.

Що стосується гостей, то розташування бутоньєрок залежить від сімейного стану. Заміжні та одружені прикріплюють букетики праворуч, неодружені зліва. Зазвичай «розмір» бутоньєрки не повинно бути більше 10 сантиметрів. Це, до речі, з урахуванням квітковіжки. Тим не менш, довжина, як і обсяг, цілком можуть варіюватися (рис. 1).

Рис. 1 – Різновид розташування бутоньєрок

Перед малюванням букетика повторимо про «види бутоньєрок»
Прикраси з квітів за призначенням можна розділити на відповідні звичаям (ритуальні) і обумовлені модою (декоративні).

Квіткава біжутерія (корсаж) – різновид бутоньєрки, яку в Англії називають корсажем, або квітковою шпилькою. Це квітка або мініатюрна квіткова композиція, які з'єднують з шпилькою і прикріплюють на лацкан костюма, плаття, волосся, капелюх, сумки, браслети, кліпси, взуття.

Плоска, кругла, щільна або легка (повітряна), але і в тому, і в іншому випадку променева. Як корсаж жінки носять її на маківці голови як маленький берет та на зап'ясті руки (рис. 1).

Рис. 2 – Квіткова біжутерія (корсаж) – різновид бутоньєрки

Плоска в формі краплі – краплевидна бутоньєрка з прямою віссю носять на косі, зігнутою віссю – над скронею.

Дугастими, в формі діадеми. В якості корсажа нею прикрашають волосся, плечі, низ сукні, щиколотку, ноги.

Якщо ви хочете зберегти «єдність», можна виконати кольором (витримати) всі міні-букетики в одній колірній гамі, але з обов'язковою відмінністю в тонах. Крім того, квіти в бутоньєрці свідка можна «скооперувати» із кольором сукні свідка.

Зараз бутоньєрками стали називати мініатюрні букетики квітів, що приколюють до одягу (чоловічого піджака або жіночої сукні) або жінки, що прикрашають зачіску або зап'ястя (рис.3).

Рис. 3 – Мініатюрні букетики квітів

Коментар. За допомогою запропонованих методичних рекомендацій до завдання та методів роботи при виконанні кольорової світлотіньової композиції передбачено:

- засвоїти інструкційний матеріал;
- провести аналіз джерела інформації для створення певного мотиву, техніки ескізування, індивідуального стилю композиції;
- завершити практичну розробку кольоровою графікою практичного завдання.

Передумови до виконання. Малювання видів флористичних робіт. Виконання ескізу бутоньєрки – прикраси з квітів і зелені для святкового одягу, зачіски.

Поетапне світлотіньове виконання ескізу мініатюрного букетика з квітів різними техніками (штрихування, тушування, пляма, лінія, крапка, фактура).

1. Компонування ескізу:
  - малювання квітів (графічне зображення);
  - малювання квітів контуром;
  - виховувати акуратність, точність графічними засобами, матеріалами.
2. Лінійне виконання ескізу одного із виду сучасного напрямку аранжування.
3. Конструктивне виконання ескізу бутоньєрки для чоловічого одягу із живих квітів за відомими зразками з урахуванням ознак світових флористичних шкіл.
4. Кольорове виконання ескізу одного із виду сучасного напрямку аранжування.

Кольорова графіка. Завершення виконання практичної роботи різними техніками (штрихування, тушування, силует, пляма, лінія, крапка, фактура та інші за вибором здобувача). Дивись зразок (рис. 4) практичної роботи для здобувачів.

Рис. 4 – Поетапне виконання практичної роботи ескізу букетика

Рис. 5 – Зразки для малювання.

Рис. 6 – Практична робота

Практична робота 2 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування вінка.

Мета: навчити здобувачів малювати практичну роботу кольоровою графікою.

Завдання практичної роботи: технічно, грамотно, виконати завдання (різновиди флористичних композицій) ескіз вінка.

Поетапно розробити приклад ескізу рисунку та намалювати (графічно та кольором) вінок.

Хід виконання роботи:

- збір прикладів та матеріалів для малювання;
- замальовки ескізів з вибраних прототипів;
- композиція та конструктивна побудова аналогів;
- графічне виконання об'єму та пропорцій;
- кольорова графіка поетапних комбінацій: геометрія, світлотінь різної форми.

Розмальована композиція вінка круглої форми.

Матеріали та інструменти: папір формату А – 4, графічні олівці, кольорові олівці, гелеві ручки, ластик, лезо для точіння олівців (дивись рисунки до практичної роботи).

Методичні рекомендації до завдання

Віно́к (від терміну – «плетінка», пов'язаного з видом – головний убір з листя, бадилля, гілок і квітів у вигляді обруча, що мав розмаїтий символізм у багатьох культурах. Першопочатково є солярним символом.

Вінок. Є різні види вінків: *весільний, вінок кохання, клечальний, чернечий, вінок надії, відданості.*

Український вінок – це вінок який існував в Україні, ще в часи передісторичні, як атрибут сонячного культу весни, що відбилося у купальських піснях та весільних обрядах. Дівчина у вінку ототожнювалася із висхідним сонцем.

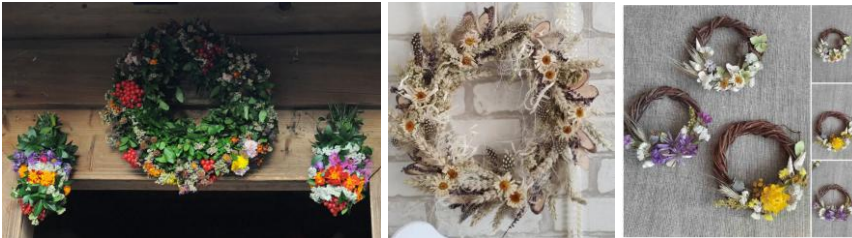

Рис. 7 – Вінок оберіг

Купальський вінок – це вінок який був обов’язковою складовою купальських ігрищ. Виготовлявся він зі свіжої зелені та квітів до початку святкування біля багаття.

Обжинковий вінок – ритуальний предмет, який означав закінчення жнив, надавав силу зерна майбутньому[5]. По завершенню жнив плели вінок із колосків, зібраних на стерні або з останнього снопа обжинку. Обрядовий вінок мав бути гарним і пишним, його із останнім снопом забирали з поля в будинок, де зберігали до наступних жнив (або до чергової сівби).

Різдвяний вінок – типова прикраса у будинках в передріздвяний час у формі вінка з ялинових гілок з чотирма свічками, яку закріплюють вертикально або встановлюють на стіл (рис. 6).

Рис. 8 – Різдвяний Вінок

Розрізняють вінки, у яких тіло зібрано по певному декоративному малюнку, і вінки з додатковою прикрасою, поставленим окремо в тілі вінка. Контур тіла вінка може бути замкнутим і пухким (рис. 7).

Рис.9– Декоративний вінок

При замкнутому контурі матеріал ставиться майже на однаковій висоті так, що абсолютно не видно стебел (структурний вінок). До такого вінка можна окремо додати прикрасу з квітів, листя, фруктів, стрічок та інших матеріалів.

Вінки з пухким контуром не варто доповнювати окремою прикрасою, так як матеріал, з якого побудовано тіло, сильно різниться по висоті. При цьому рослини динамічної форми виносять далі від тіла вінка, а рослини статичної форми ставлять ближче, тим самим створюючи щільність.

Вінки, тіло яких зібрано з листя або вічно зелених хвойних рослин, часто доповнюють симетричним прикрасою. Однак і в цьому випадку можливо асиметричне декоративна прикраса, наприклад структурне, яке зробить роботу цікавою і виразною.

Прикраса вінка має зовсім небагато виходити за краї його тіла – всередину або назовні при ескізуванні це, потрібно враховувати (рис.8).

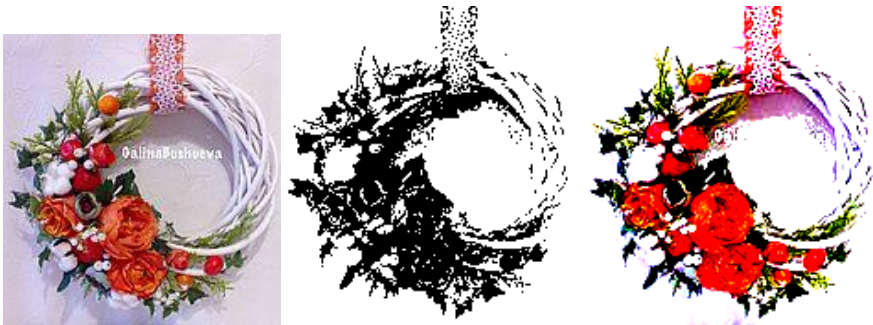

Рис. 10 – Поетапне виконання практичної роботи ескізу вінка з ілюстрації.

Практична робота 3 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування гірлянди.

Мета: навчити здобувачів малювати практичну роботу кольоровою графікою.

Завдання практичної роботи: технічно, грамотно, виконати завдання (різновиди флористичних композицій) ескіз ескізу вінка.

Поетапно розробити приклад ескізу рисунку та намалювати (графічно та кольором) Різновиди флористичних композицій: ескіз гірлянди.

Хід виконання роботи:

- збір прикладів та матеріалів для малювання;
- замальовки ескізів з вибраних прототипів;
- композиція та конструктивна побудова аналогів;
- графічне виконання об'єму та пропорцій;
- кольорова графіка поетапних комбінацій: геометрія, світлотінь різної форми.

Розмальована композиція гірлянди. довільної форми.

Матеріали та інструменти: папір формату А – 4, графічні олівці, кольорові олівці, гелеві ручки, ластик, лезо для точіння олівців (дивись рисунки до практичної роботи).

Методичні рекомендації до завдання

Основа для гірлянди можна виготовити з того ж матеріалу, що й для вінка: з дроту, соломи, листя кукурудзи, гілок верби. Основа обмотується мохом або тканиною потрібного кольору, а необхідний рослинний матеріал – хвоя, шишки, букетики сухих рослин, насіннєві коробочки, горіхи – закріплюють за допомогою флористичного дроту, міцної нитки, шпильок, шпагату.

Можна виготовити гірлянду іншим способом, використовуючи в якості основи мох сфагнум. Його потрібно закрутити в трубку і обгорнути флористичною сіткою, ховаючи мох в середину, поєднувати вільні кінці сітки між собою, щоб утворилася циліндрична форма. Кінці основи закріплюють дротом та роблять петлі для підвищення майбутньої гірлянди. Виготовлена основа дуже гнучка, їй можна задавати потрібну нам форму. Для такої гірлянди підбирають потрібну кількість рослинного матеріалу, щоб повністю закрити сітку та мох основи.

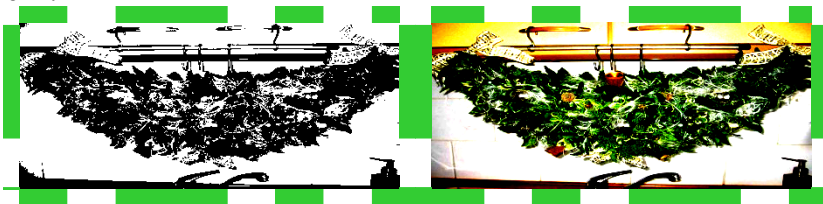

Рис. – Практична робота у вигляді гірлянди

Гілочки хвої, самшиту, плюща можна закріплювати по всій довжині гірлянди за допомогою флористичного дроту. Кріпити починають з кінця по всій довжині гірлянди. Коли вся гірлянда заповнена, починаємо кріпити декоративні матеріали (шишки,

горіхи,буси, квіти, новорічні іграшки та інше декорування) Дивись рис.10.

Для осінньої або різдвяної тематики до малювання використовують різнокольорове листя, виноград, груші, яблука, глід, жоржини, чорнобривці, айстри тощо.

Рис.– Гірлянди в інтерєрі

Практична робота 4 на тему: Класифікація флористичних робіт та композицій. Ескізування букету.

Мета: навчити здобувачів малювати практичну роботу кольоровою графікою.

Завдання практичної роботи: технічно, грамотно, виконати завдання (різновиди флористичних композицій) ескіз букета.

Поетапно розробити приклад ескізу рисунку та намалювати (графічно та кольором) Різновиди флористичних композицій: ескіз букету.

Хід виконання роботи:

- збір прикладів та матеріалів для малювання;
- замальовки ескізів з вибраних прототипів;
- композиція та конструктивна побудова аналогів;
- графічне виконання об'єму та пропорцій;
- кольорова графіка поетапних комбінацій: геометрія, світлотінь різної форми.

Розмальована композиція гарно зібраної групи квітів.

Матеріали та інструменти: папір формату А – 4, графічні олівці, кольорові олівці, гелеві ручки, ластик, лезо для точіння олівців (дивись рисунки до практичної роботи).

Методичні рекомендації до завдання

Букет – зв'язка квітів, гармонійно поєднаних між собою, зібраних в певному порядку, певній техніці задля досягнення гармонії форми, кольорів, запахів. Та художня композиція декоративного призначення.

Слово «букет» французького походження й означає «красиво зібрану групу квітів».

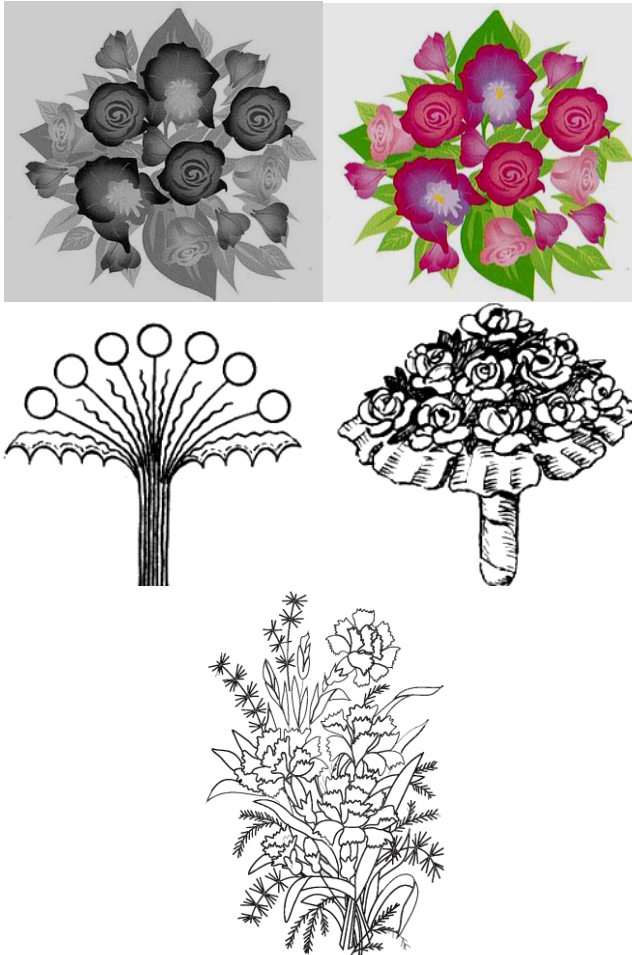

Рис. – Практичні роботи для малювання

Список джерел

1. Белова В.А. Основи флористики: навчальний посібник. / В.А. Белова. – Котовськ : Котовська міська станція юних натуралістів, 2017, – 59 с.
2. Бухольц К.,Е.В. Баранчикова. Флористичний дизайн: серія «хід сезону» – Р: Фенікс, 2015. – 352 с.
3. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. / М.А. Кириченко. – К.: Вища школа, 2001. – 165 с.
4. Пузеренко Я.В. Декоративна флористика: навчальний посібник. / Я.В. Пузеренко. – Київ : Кондор-Видавництво, 2017. – 232 с.
5. Прищенко С.В. Кольорознавство; Навчальний посібник. – К.: ДАККІМ. 2009. – 358 с.
6. URL: <http://www.yellowelephant.ru/design/article/composition/> (Дата звернення – 28.09.2022).
7. URL: Термін композиція: kompoz - основи композиції – LiveJournal (Дата звернення – 25.09.2022).
8. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=29SELivTrY>
9. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=CiWyFLzRAaU>

Основи композиції : методичні вказівки до практичних занять для здобувачів ОКР «кваліфікований робітник» професії 7331 Флорист денної форми навчання / уклад. Г.П. Іванченко. – Луцьк : ТФК ЛНТУ, 2022. – 18 с.

Комп'ютерний набір:
Редактор:

Іванченко Г. П.
Іванченко Г. П.

Підписано до друку «__»_____2022 р.
Формат 60x84/16. Папір офс. Гарнітур. Тайм.
Ум. друк. арк. 4,25 Обл. - вид. арк. 4,0
Тираж 40 прим. Зам. 73

Відділ промоцій та іміджу
Луцького національного технічного університету
43018 м. Луцьк, вул. Львівська, 75

Друк – ВПІ ЛНТУ